

Verum si matrimonium rite fuerit contractum in faciem Ecclesiæ, dissolvi non poterit, nisi quoad effectus civiles.

CAPUT SEPTIMUM.

DE CONSENSU PARENTUM.

Filii-familias parentibus subjiuntur, quoad matrimonium, usque ad vigesimum quintum annum, et filia usque ad vigesimum primum. (*Cod. art. 148.*)

Duplici modo dici potest necessarium esse consensum parentum pro matrimonio filiorum-familias, nempe ad licite et ad valide contrahendum.

ARTICULUS PRIMUS.

AN CONSENSUS PARENTUM NECESSARIUS SIT FILIIS-FAMILIAS UT MATRIMONIUM LICITE CONTRAHANT.

Certum est filios-familias matrimonium licite inire non posse, inconsultis parentibus, et ordinarie teneri consensum eorum obtinere, idque probatur 1° Scriptura sacra: *Date filiis vestris uxores*, ait Deus, *et filias vestras date viris*, Jerem. XXIX, 6. In multis aliis locis supponitur parentum esse dare uxores filiis suis, et filias nuptui tradere. Unde Tobias junior petit Saram a patre ejus, qui eam tradit et conditiones matrimonii determinat. 2° Ex jure canonico, cap. *Aliter*, in Decreto, causa 30, quæst. 5 aliisque locis, et conc. Trid., sess. 24, c. 1 de Reform. Matrim. in quo legitur: « Sancta Dei Ecclesia, ex justissimis causis, illa (matrimonia sine consensu parentum inita) semper detestata est, atque prohibuit. » 3° Ex jure civili quod talia matrimonia semper prohibuit et nunc prohibet, *ut vidimus supra*, p. 364. 4° Ex ratione: certum est filios-familias debere parentibus honorem, reverentiam et obsequium, præsertim in eis quæ ad totam familiam spectant: porro ex matrimonio filiorum-

familias sæpissime pendent honor et pax familiarum, felicitas aut infelicitas sponsorum, tum in præsentem, tum in futura vita, bona constitutio societatis civilis, etc. Ergo.

Hac obligatione tenentur ii omnes qui parentes aliosve ascendentes habent; plus tamen minores, quia majori periculo non convenienter nubendi sese exponunt, et eo ipso parentes magis offendunt.

Nihilominus ipsi majores graviter peccant, si matrimonium, inconsultis parentibus, ineant, nisi gravis ratio, v. g., longa absentia, eos excuset.

Si matre consentiente, pater consensum suum denegat, a matrimonio abstinendum est, quia pater est caput familiae: si sola mater consentire nolit, multo melius filii et præsertim filia matrimonio ei displicenti renuntiant: at tamen minus esset peccatum, et lex civilis in eo casu permittit matrimonium etiam minoribus. An peccatum istud esset mortale aut tantum veniale, id ex solis circumstantiis determinari potest.

Filii et filia naturales, juxta leges recogniti, iisdem subjiuntur conditionibus relative ad matrimonium, respectu parentum suorum, ac filii legitimi.

Si vero recogniti non fuerint, aut patrem et matrem amiserint, aut pater et mater consensum suum manifestare non valeant, et adhuc sint 21 annis minores, matrimonium inire nequeunt absque consensu tutoris ad hoc specialiter per concilium amicorum a iudice pacis designatorum nominati. Unde tutor, pro hujusmodi filiis jam constitutus, matrimonio pupillorum minorum regulariter consentire non posset, sine speciali ad hoc per concilium familiae, aut concilium amicorum delegatione. *Code civ. 159 et Toullier, t. 1er, p. 463.*

Minores in hospitiiis quovis titulo admissi, sub plena constituuntur auctoritate administratorum, qui unum ex ipsis in casu matrimonii, designant ut munere tutoris fungatur (*Loi du 15 pluviôse an XIII.*). Etiam si istiusmodi infantes parentes haberent cognitos, nihilominus administratoribus hospitii in quo fuerunt recepti subji-

ciuntur, donec a parentibus fuerint reclamati et obtenti, et non nisi 25 annis pro maribus et 21 pro feminis fiunt majores quoad matrimonium (*D'Origny, Etat civil, p. 249.*)

Diximus *inconsultis parentibus*, quia filii tenentur quidem consensum parentum requirere, non vero semper obtinere; aliquando enim contingit ut parentes matrimonio filiorum filiarumve suarum injuste obstant: tunc officiis reverentiæ erga eos expletis, et consensu illorum humiliter postulato, ad nuptias, ex judicio virorum prudentium convenientes, transire licet.

Notandum 1º matrimonii promissionem, contra voluntatem parentum esse regulariter nullam, ut pote de re illicita, et non valere nisi in quantum supponitur parentes consensuros, vel non implendam nisi post eorum mortem, vel tandem in casu quo manifeste irrationabiliter obsisterint. *Notandum* 2º filios et filias non teneri obedire parentibus matrimonium eis jubentibus, vel matrimonium cum tali aut tali persona; quia matrimonium est actus personalis, ad quem maxima requiritur libertas.

ARTICULUS SECUNDUS.

AN FILII-FAMILIAS MATRIMONIUM VALIDE CONTRAHERE POSSINT SINE CONSENSU PARENTUM.

Lutherus, Calvinus aliique plures, quos citat *Collet*, t. 13, docuerunt hæc matrimonia jure naturali vel jure positivo divino esse nulla, aut saltem parentes ea pluribus in casibus irritare posse.

Certum est 1º illa non esse nulla jure naturali; nam in hujusmodi matrimoniis reperitur quidquid ad substantiam contractus necessarium est, videlicet potestas naturalis in proprium corpus, voluntas hanc potestatem tradendi alteri et exterior hujus voluntatis manifestatio; ergo talis contractus est duntaxat illicitus, non vero invalidus. Neque dici potest parentes potestatem habere in corpus filiorum suorum in ordine ad matrimonium; nam

tunc matrimonium eorum semper irritare possent, sive juste, sive injuste: atqui hoc manifeste repugnat, et communi sensui hominum adversatur: ergo. Nostra hæc doctrina tenetur a *S. Thoma*, 2 2, q. 10, art. 2. Ergo.

2º Non minus certum est eadem matrimonia jure positivo divino non irritari; nulla quippe citatur lex divina ea irritans, neque in Veteri neque in Novo Testamento: multa, e contra, videntur matrimonia *inconsultis parentibus contracta*, v. g. Esau cum Judith et Basemath, *quæ ambæ offenderant animum Isaac et Rebecæ*, Gen. xxvi, 35; Jacob cum Rachele, Bala et Zelpha, Judæ cum muliere Chananæa, Genes. xxxviii, 2; junioris Tobie cum Sarah, etc. Unde conc. Trident. declaravit contra *Lutherum* et *Calvinum* aliosque Protestantes, sess. 24, c. 1 de Reform. Matrim. damnandos esse, et anathemate percussit eos « qui falso affirmant matrimonia a filiis-familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, et parentes ea rata vel irrita facere posse. »

3º Certum est ergo matrimonia filiorum-familias *inconsultis vel invitis parentibus contracta*, novo jure ecclesiastico non esse nulla, sed tantum illicita: verum graviter disputant theologi an jure antiquo canonico fuerint nulla; sententia affirmans communior et probabilior esse videtur; sed quia mere est speculativa, ab ea abstinemus.

4º In jure Romano patres fere illimitatam habentes potestatem in filios, matrimonia illorum sine consensu suo inita annullare poterant, paucis exceptis casibus. Imperatores Christiani hanc dispositionem legum confirmarunt ac renovarunt, et Ecclesia eam adoptavit. Disciplina hæc, apud Græcos semper retenta, circa duodecimum sæculum mutata est in Ecclesia Latina, et tunc matrimonia ista cœperunt haberi ut valida. In concilio Tridentino magna exstitit disceptatio: oratores Galli fortiter, nomine regis Christianissimi, petierunt « ut redderentur irrita matrimonia contracta a filiis absque parentum consensu, » quippe plerumque noxia ac familiis indecora, et odiosum potius quam amoris fomes inter conjuges; *Palavic.*, l. 22, cap. 1, n. 16. Decretum prius propositum va-

rias subiit mutationes, et tandem eo sensu latum est quod matrimonia forent illicita, non vero nulla, et anathema pronuntiatur contra illos qui negarent *ea esse vera ac rata*.

Plerique reges nostri, ut Henricus II, Henricus III, Henricus IV, Ludovicus XIII, Ludovicus XIV, ea matrimonia damnaverunt, prohibuerunt atque irrita declaraverunt: « Voulons que tous les mariages contractés contre » la teneur de ladite ordonnance soient déclarés non valablement contractés, » aiebat Ludovicus XIII, in edicto anni 1629.

Verum ostendimus supra, p. 353, hæc regum nostrorum edicta ad solos effectus civiles respexisse. Quid autem de nova lege sentiendum sit, patet ex supradictis, ubi de impedimentibus civilibus, p. 351.

CAPUT OCTAVUM.

DE PRÆSENTIA PAROCHI ET TESTIUM.

Caput istud, omnium iudicio maximi momenti, in septem articulos dividemus: 1us erit de clandestinitate; 2us de decreto conc. Trid. contra clandestinitatem; 3us de promulgatione illius decreti; 4us de ejus obligatione; 5us de præsentia parochi; 6us de iis qui præsentiam parochi supplere possunt, et 7us de præsentia testium.

ARTICULUS PRIMUS.

DE CLANDESTINITATE.

Clandestinum in genere idem sonat ac occultum; ideo matrimonium clandestinum illud est quod, per oppositionem ad publicitatem, clam contrahitur, aut qualitatibus ad publicitatem requisitis caret: illæ autem qualitates sunt: 1° præsentia testium; 2° proclamatio bannorum; 3° consensus parentum; 4° præsentia parochi; 5° benedictio nuptialis.

Attamen nunc passim apud auctores, matrimonium clandestinum simpliciter illud intelligitur quod præsentia parochi et testium caret.

Jam probavimus defectum proclamationum et consensus paterni reddere quidem matrimonium illicitum, non vero invalidum, juxta jus canonicum.

Certum est 1° benedictionem nuptialem semper fuisse usitatam, etiam in primis Ecclesiæ sæculis: patet ex textibus a nobis jam allatis, p. 197, et ex aliis monumentis quæ legi possunt apud *Benedictum XIV*, de Synodo diœces., l. 8, cap. 12, n. 3.

Certum est 2° matrimonia Christianorum occulta, sine benedictione sacerdotali celebrata, semper fuisse odiosa Ecclesiæ, ab ipsa prohibita, ac proinde graviter illicita, ut *Benedictus XIV* evidenter probat in loco citato, tum ex his verbis *Tertulliani*, l. de Pudicitia, c. 4: « Ideo penes nos » occultæ quæque conjunctiones, id est, non prius apud » Ecclesiam professæ, juxta mœchiam et fornicationem, » judicari periclitantur; » tum ex aliis textibus Patrum, conciliorum et juris canonici, tum ex concilio Tridentino, attestante Ecclesiam hæc matrimonia semper detestatam esse et prohibuisse.

3° Longe ante concil. Trident. requirebatur præsentia parochi et testium ad celebrandas nuptias: « Prius conveniendus est sacerdos in cujus parochia nuptiæ fieri debent in ecclesia coram populo: » hæc verba leguntur in Capitularibus regum Francorum a *Baluzio* collatis, t. 1.

4° An vero ista parochi et testium præsentia necessaria fuerit, ante conc. Trident., ad validitatem matrimonii, non ita constat. Gravis hac de re exorta est controversia inter patres et theologos concilii, ut referunt *Palavic.*, lib. 22, cap. 4, et *Benedictus XIV*, de Synodo diœces., lib. 3, cap. 12, n. 4 et seq. Post allatas et libratas hinc et inde rationes, prodiit decretum de quo statim dicendum est.

